USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **T. H. D.,** proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2019, č. j. OAM-166/ZA-ZA11-HA12-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 41 Az 6/2019 – 40,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 6. 2019, č. j. OAM-166/ZA-ZA11-HA12-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“), nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) žalobou, jíž se domáhal jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítal, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné z důvodu nedostatečného vypořádání jeho obav z návratu do Vietnamu. Byl přesvědčen, že splňuje podmínky pro přiznání azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť nesouhlasí s komunistickým režimem ve Vietnamu; použité zprávy přitom nepopisují skutečný stav země a života tamějších občanů. Nucené vycestování by zasáhlo do života jeho rodiny, v čemž spatřoval důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14, § 14a nebo § 14b zákona o azylu; žalovaný tak nerespektoval jeho právo na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Rozsudek krajského soudu

[3] Krajský soud rozsudkem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 41 Az 6/2019 – 40 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Nepřisvědčil námitce nepřezkoumatelnosti, neboť žalovaný se k důsledkům žalobcova návratu do vlasti obšírně vyjádřil, stejně tak řádně posuzoval jeho rodinné vazby na českém území. K výhradám týkajícím se nedostatečně zjištěného skutkového stavu konstatoval, že žalovaný vycházel zejména z informací poskytnutých samotným žalobcem a dále z relevantních zpráv o zemi původu. Zdůraznil, že žalobce jako důvod své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že v České republice žije již patnáct let, má zde dvě sestry, těhotnou přítelkyni a dítě, zatímco ve Vietnamu nic nemá a z toho důvodu se tam nechce vrátit; popsal také, že do České republiky přicestoval v roce 2004 s povolením k dlouhodobému pobytu, ovšem v roce 2014 zapomněl podat žádost o prodloužení pobytového oprávnění, v důsledku čehož obdržel rozhodnutí, jež mu ukládalo povinnost opustit území České republiky. Při pohovoru pak tyto skutečnosti potvrdil a dále uvedl, že do České republiky přicestoval, aby zlepšil svou ekonomickou situaci; ve Vietnamu nikdy neměl žádné problémy s tamními státními orgány, a to ani při vycestování ze země; žádost o mezinárodní ochranu podal z důvodu legalizace svého pobytu; v návratu do Vietnamu mu nebrání žádné důvody, neměl by tam žádné problémy a žijí tam jeho rodiče. Krajský soud proto (s ohledem na tvrzení samotného žalobce) shledal žalovaným shromážděné podklady dostatečnými a poukázal na to, že žalobce měl ve správním řízení dostatek prostoru k tomu, aby přednesl azylově relevantní skutková tvrzení, která považoval za podstatná. Žalobce se navíc nechtěl seznámit s podklady pro rozhodnutí či s obsahem zpráv o situaci ve Vietnamu, ani nenavrhl žádné doplnění podkladů.

[4] Za této situace (žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu až po patnácti letech pobytu na území poté, co mu skončila platnost výjezdního příkazu a byl tudíž povinen opustit území) shledal krajský soud, že jediným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu byla legalizace pobytu; to však není zákonným důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu ani důvodem hodným zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona. Žalobce přitom poprvé až v žalobě uvedl, že Vietnam neopustil z důvodů ekonomických, nýbrž politických, neboť nesouhlasí s tamním komunistickým režimem; toto tvrzení však soud považoval za účelové, neboť je v přímém rozporu s tím, jaké skutečnosti žalobce uváděl v průběhu správního řízení (nemá politické přesvědčení, nebyl členem politické strany ani skupiny, nebyl politicky aktivní, neměl žádné problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií ani s armádou). K námitkám směřujícím proti neudělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu konstatoval, že žalovaný o něm rozhoduje na základě správního uvážení a soud jeho rozhodnutí přezkoumává pouze v omezeném rozsahu z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů; nepovažoval přitom žalobcem tvrzené důvody (trvalé vazby v České republice, plná integrovanost, soužití se synem a těhotnou družkou, absence vazeb na Vietnam, oddělení od rodiny a přátel) za případ skutečně hodný zvláštního zřetele. Žalobce dle soudu taktéž během řízení neuvedl jediné tvrzení, jež by bylo relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť netvrdil, že by mu v souvislosti s návratem do Vietnamu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy.

[5] Krajský soud se neztotožnil ani s argumentací žalobce, že bylo porušeno jeho právo na rodinný a soukromý život vyplývající z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Z jeho tvrzení nelze dovodit, že by byla realizace rodinného života se

všemi členy jeho rodiny v zemi původu vyloučena, jakkoli by to pro ně jistě znamenalo zcela zásadní životní změnu; stejně tak je možná realizace rodinného života „na dálku“, zejména prostřednictvím vzájemných pravidelných návštěv. Žalobcova přítelkyně je stejně jako on vietnamské státní příslušnosti a hovoří mezi sebou hlavně vietnamsky, a to i s jejich synem narozeným v roce 2014, přesídlení celé rodiny do Vietnamu tudíž nebrání národnostní ani jazyková bariéra. Překážkou tohoto přesídlení nemůže být ani těhotenství žalobcovy přítelkyně, neboť i v těhotenství či s malým dítětem lze cestovat, případně by se k žalobci mohla připojit později, jakmile to zdravotní stav její a dítěte umožní. K obecnému odkazu na § 14b zákona o azylu pak krajský soud poznamenal, že žalobce netvrdil, že by některý z členů jeho rodiny byl poživatelem doplňkové ochrany, a proto je aplikace předmětného ustanovení vyloučena.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které jej navrhl zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Obecně konstatuje, že ze subsidiární povahy doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b), jejího systematického zařazení i odpovídající judikatury je zřejmé, že důvody pro její udělení mohou nastat právě v případech, které nesplňují přísná kritéria statusu azylanta. Namítá, že krajský soud nesprávně interpretoval a aplikoval relevantní azylové důvody; nadto se meritorně vůbec nezabýval udělením doplňkové ochrany, nýbrž spíše poukazoval na vývoj správního řízení, z nějž nesprávně dovodil, že o udělení této formy ochrany nebylo možno ani uvažovat. Není přitom pravdou, že nebyly zjištěny žádné důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Poukázal na to, že nelze *a priori* vyloučit rozpor s mezinárodními závazky; navíc je dána nutnost přezkoumatelným způsobem zkoumat reálnou možnost účastníka řízení svůj rodinný život plnohodnotně realizovat na území domovského státu, a to mimo jiné s ohledem na pobytový status a způsob života jeho rodinných příslušníků. Tvrdí též, že není dostatečně odůvodněno, proč mu žalovaný odmítl udělit humanitární azyl; právě v jeho případě totiž nastaly natolik závažné a výjimečné okolnosti, vzhledem ke kterým je neudělení humanitárního azylu nehumánní. I kdyby pominul dlouhou dobu, kterou strávil na území České republiky, zdůrazňuje, že rodina a přátelé v České republice jsou jeho jediným zázemím; nemá rovněž perspektivu, jak by se ve Vietnamu živil, neboť tam nikdy samostatně nežil a nemá materiální zázemí. Při pohovorech opakovaně poukazoval na svou složitou životní situaci, kdy se obává návratu do vlasti s ohledem na aktuální situaci ohledně žádostí o pobyt na velvyslanectví v Hanoji a nemožnost se vrátit k rodině v přiměřeném časovém horizontu. Je přesvědčen, že existují důvody zvláštního zřetele hodné, pro které je na místě udělit mu humanitární azyl; příslušné správní uvážení však nebylo prakticky nijak odůvodněno, což krajský soud napadeným rozsudkem neoprávněně aproboval.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že všechny námitky stěžovatele považuje za zcela neopodstatněné. V průběhu správního řízení dle něj bylo objasněno, že důvodem stěžovatwlovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany je pouze snaha o legalizaci pobytu na území České republiky, neboť pozbyl pobytové oprávnění a chce na území zůstat se svou přítelkyní a synem. Stěžovatel v průběhu správního řízení

neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za niž by byl azylově relevantním způsobem pronásledován; neuvedl ani nic, z čeho by vyplývalo, že by mohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, či že by mu takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti. Žalovaný přitom zdůrazňuje, že stěžovatel o mezinárodní ochranu žádá prvně, ačkoliv v České republice žije již 15 let. Dále podotýká, že neudělení humanitárního azylu je v napadeném rozhodnutí řádně zdůvodněno.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, jsou splněny obsahové náležitosti kasační stížnosti dle § 106 s. ř. s. a stěžovatel byl v řízení zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost byla podána a doplněna advokátem jednajícím na základě plné moci (srov. č. l. 2 spisu NSS), jemuž bylo také zasláno vyjádření žalovaného i potvrzení o probíhajícím řízení; jelikož advokát doručil oznámení o ukončení zastupování až po provedení všech relevantních úkonů právní služby (navíc těsně před vydáním tohoto rozhodnutí), nepovažoval Nejvyšší správní soud za nezbytné v této fázi řízení vyzývat stěžovatele k doložení zastoupení advokátem, neboť tomuto by již bylo pouze doručováno rozhodnutí ve věci.

[9] Před přistoupením k meritu věci, tj. posouzení důvodnosti kasační stížnosti, se Nejvyšší správní soud musel nejdříve zabývat otázkou její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna v tomto usnesení citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení rovněž uvedl, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž též uvést, v čem stěžovatel spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti - v konkrétním případě přesah svých

vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

[12] V tomtéž usnesení poskytl Nejvyšší správní soud typový výčet situací, kdy bude podmínka podstatného přesahu významu kasační stížnosti nad vlastními zájmy stěžovatele zpravidla splněna. *„O přijatelnou kasační stížnost se může zpravidla, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, což znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se pak v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“*

[13] Nejvyšší správní soud předně poukazuje, že stěžovatel v kasační stížnosti sám nepředestřel jakoukoli argumentaci týkající se její přijatelnosti; soud přitom žádný důvod přijatelnosti neshledal. Stěžovatelem uváděným institutem humanitárního azylu se zdejší soud zabýval již zabýval v řadě svých rozhodnutí (srov. rozsudky NSS ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 – 52, ze dne 31. 3.2010, č. j. 6 Azs 55/2009 – 71, či usnesení ze dne 28. 8. 2013, č. j. 3 Azs 14/2013 – 16, ze dne 8. 4. 2016, č. j. 6 Azs 34/2016 – 30, ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Azs 17/2017 – 28). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí či nikoliv, přičemž míra volnosti správního uvážení je limitována pouze zákazem libovůle. V řešené věci má Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem za to, že k překročení uvedené míry nedošlo; nelze přitom přisvědčit stěžovateli, že by toto své správní uvážení žalovaný nikterak neodůvodnil (srov. str. 7 napadeného rozhodnutí). K otázce rodinného života na území České republiky Nejvyšší správní soud odkazuje na usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 As 84/2015 - 24, dle nějž se nejedná o nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života cizince, může-li on a jeho rodina vést svůj soukromý a rodinný život v jiné zemi, například v domovském státě (srov. také usnesení NSS ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 - 25); z judikatury Evropského soudu pro lidská práva pak vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod jsou velmi přísné (viz např. usnesení NSS ze dne 29. 6. 2011, č. j. 9 Azs 7/2011 – 67). V projednávaném případě lze těžko absenci stěžovatelova

ekonomického a společenského zázemí v zemi původu (kde navíc žijí jeho rodiče) označit za nepřekonatelnou překážku tamějšího společného soužití jeho rodiny. Nejvyšší správní soud poukazuje na svou judikaturu k nutnosti požádat o mezinárodní ochranu co nejdříve je to možné (viz např. rozsudky NSS ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 119/2004 – 50, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 – 81, či ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005 – 51). Z konstantní rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu se taktéž podává, že samotná snaha o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 – 94, nebo ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

[14] Nejvyšší správní soud přitom neshledal žádné zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, neboť ten respektoval ustálenou judikaturu a zároveň nikterak (natož hrubě) nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Jestliže stěžovatel brojí proti nesprávnému zjištění a následně posouzení skutkového stavu, pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že „*rozsah a správnost zjištění relevantního skutkového stavu žalovaným je otázkou dokazování, které probíhá v každém řízení individuálně; z uvedené individuality pak plyne rozdílná relevance určitých dokazovaných skutečností pro následné právní posouzení, jež je projevem zde dominující zásady volného hodnocení důkazů. Typové důvody přijatelnosti vymezené pod bodem 4) písm. a) a b) usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, se vážou k otázkám právním a jejich řešení právě správním soudem, nikoli správním orgánem*“ (srov. usnesení NSS ze dne 24. 4. 2019, č. j. 2 Azs 301/2018 – 37). Stěžovatelem tvrzená nesprávnost posouzení individuálního skutkového stavu věci tedy sama o sobě nemůže být vadou, která by byla způsobilá být důvodem přijatelnosti kasační stížnosti; krajský soud se při přezkoumávání skutkového stavu nedopustil pochybení, která by svojí povahou stála proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení, a ani napadený rozsudek nevykazuje žádné extrémně závažné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí. Samotná polemika stěžovatele s právními závěry krajského soudu (subsumpcí zjištěného skutkového stavu pod relevantní ustanovení azylového zákona) přitom v projednávané věci není důvodem přijatelnosti kasační stížnosti, neboť nikterak nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[15] S ohledem na skutečnost, že stěžovatel netvrdil žádný důvod přijatelnosti své kasační stížnosti, a ani Nejvyšší správní soud *ex offo* nenalezl žádnou otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl vyslovit za účelem sjednocování judikatury, nemohl dospět k jinému závěru, než že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační stížnost proto podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu